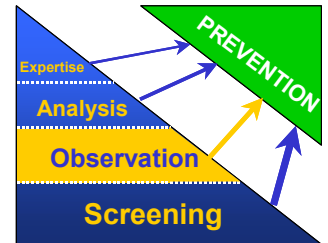

SOBANE methoden: Hand-arm trillingen

NIVEAU 2: OBSERVATIE**INLEIDING****Doelstellingen**

- Informatie verzamelen over de situatie **in het algemeen** voor wat betreft:
 - ◊ de arbeidsomstandigheden
 - ◊ de bronnen van hand-arm trillingen
- op het terrein
- in samenwerking met de werknemers en de staf.
- De technische maatregelen bepalen die onmiddellijk genomen kunnen worden om de risico's te voorkomen/verbeteren.
- Nagaan of een grondigere **Analyse** (niveau 3)
 - noodzakelijk is
 - dringend is (en zo ja, hoe dringend)
 - en met welk doel.

Wie ?

- De **werknemers** en hun **staf**.
- De mensen **uit het bedrijf zelf** (staf, studie bureau, interne preventieadviseurs) die de werksituatie goed kennen.

Hoe ?

Een meer gedetailleerde beschrijving van de toepassing van de Observatie methodes wordt beschreven in de algemene inleiding van de SOBANE methode. Enkel de voornaamste richtlijnen worden hieronder vermeld.

De werkmethode is vergelijkbaar met deze gebruikt tijdens het niveau 1, **Opsporingmethode** (Déparis), en de deelnemers zouden dezelfde moeten zijn:

1. Keuze van een "arbeidssituatie". Dit is een kleine groep werkposten die samen een geheel vormen. .
2. Aanduiden van een **coördinator**.
3. Voorbereiding van de coördinator: hij leest de **Observatie-methode** grondig, leert hoe ze te gebruiken en past ze aan de betrokken arbeidssituatie aan.
4. Oprichten van een werkgroep samengesteld uit de belangrijkste werknemers en personen van de technische omkadering.
Als er zowel mannen als vrouwen tewerkgesteld zijn in de onderzochte arbeidssituatie, zullen beide sexen in de werkgroep vertegenwoordigd zijn.

OBSERVATIE

5. Vergadering van de werkgroep in een rustig lokaal dicht bij de werkposten (gemiddeld gedurende een tweetal uren).
6. Duidelijke uitleg door de coördinator over het doel van de vergadering en de procedure.
7. Discussie over elke rubriek met de nadruk op:
 - wat **concreet** kan gedaan worden om de situatie te verbeteren, door wie en wanneer
 - datgene waarvoor, op **Analyse** niveau, de hulp van een preventieadviseur moet worden ingeroepen.Tijdens de discussie over de werksituatie wordt rekening gehouden met de karakteristieken van de werknemers. Er wordt speciale aandacht besteed aan het feit dat het om mannen of vrouwen gaat, jonge of oudere werknemers, mensen die de taal al of niet kennen ...
8. Na de vergadering maakt de coördinator een syntheseverslag van de voorgestelde oplossingen. Dit bevat:
 - de gebruikte tabellen, met duidelijke informatie zoals besproken tijdens de vergadering
 - de lijst met mogelijke oplossingen met voorstel van **wie doet wat en wanneer**
 - de lijst met de meer in detail te bestuderen punten op niveau 3, Analyse, en hun prioriteiten.
9. De resultaten worden voorgesteld aan de deelnemers van de werkgroep, aan de directie en aan de comité van preventie en bescherming op het werk. Er kunnen punten aangepast of toegevoegd worden en beslissingen genomen worden tijdens deze vergaderingen.
10. Vervolg van de studie voor de niet opgeloste problemen door middel van het niveau 3 van de methode, **Analyse**.

Wanneer het niet lukt om een vergadering met 3 tot 6 medewerkers te organiseren, zal de **coördinator** het observatieniveau zelf sturen. Dit gebeurt best in samenwerking met 1 of 2 werknemers en het overleg kan eventueel op de werkvloer georganiseerd worden. Deze situatie is niet ideaal maar blijft nuttig om de preventie te bevorderen. Op deze manier kan het eventueel beroep doen op een extern deskundige voorbereid worden.

Te bespreken punten

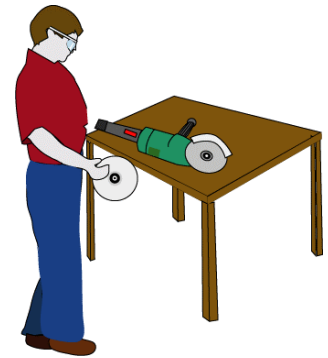
1. **Inwinnen** van de informatie voor elke machine die trillingen veroorzaakt:
 - beschrijving, belangrijkste kenmerken.
2. **Uitgevoerde activiteiten:**
 - beschrijving
 - machines en werktuigen
 - houdingen
 - werkomstandigheden
 - ervaring door de werknemers
 - mogelijkheden tot **demping** van de trillingen:
 - ◇ ter hoogte van de trillende machine
 - ◇ ter hoogte van de werkplaats.
3. **Balans** voor elke activiteit:
 - beoordeling van de bestaande situatie
 - beoordeling van de toekomstige situatie
 - noodzaak van een **Analyse**, niveau 3, dringendheid en doelstellingen
 - balans van de preventie/verbeteringsacties
4. **Voorbeeld:**
 - er wordt een voorbeeld gegeven ter illustratie van de werkwijze en de informatie hiervoor noodzakelijk, zonder de tekst nodeloos lang te maken.

PROCÉDURE

1. Kenmerken van de gebruikte machines

(genummerd 1, 2, 3, ...) (slijpmachines, breekhamers, schroefmachines, ...)

- **Machine**
- **Merk**
- **Model**
- **Datum van indienststelling**
- **Rotatie-/percussiesnelheid**
- **Gewicht**
- **Motor** (elektrisch, pneumatisch of op benzine)
indien **pneumatisch**: richting van de uitlaat ten opzichte van de handvatten
- **Handvatten**
 - aantal
 - posities
 - types
- **Werktuig**
 - **schijf** . aard (amaril, diamant, ...)
 . diameter
 - **boor** . aard
 . lengte
 - ...

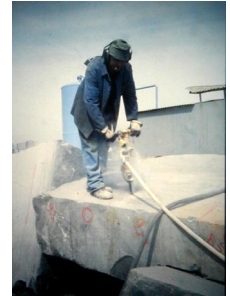
- **Beschrijving**: wordt vastgehouden, opgehangen, op een onderstel geplaatst, op een tafel gemonteerd
- **Bewerkt materiaal** (staal, hout, plastic, ...)
- **Datum van de laatste onderhoudsbeurt**
- **Staat** waarin de **machine** zich bevindt
- **Uitbalancerings**

Wat kan concreet gedaan worden om de situatie onmiddellijk te verbeteren?
Wat moet meer in detail bestudeerd worden?

OBSERVATIE

2. Per uitgevoerde ACTIVITEIT

- **Beschrijving van de activiteit**
- **Betrokken werknemers**
- Gebruikte **machines en werktuigen**
- **Lichaamshouding en krachtsinspanning**
 - ✦ **handen:** stand van de handen, gevraagde krachtsinspanning (greep, druk)
 - ✦ **polsen:** flexie, extensie, zijdelingse deviatie
 - ✦ **armen:** boven of onder schouderhoogte, gevraagde krachtsinspanning
 - ✦ **schouders:** opgetrokken, ...
 - ✦ **romp:** gebogen, gedraaid, ...
- **oorzaken**
- **preventie/verbeteringsmaatregelen**
- **Werkomstandigheden**
 - **werkvlak:**
 - ✦ verstelbaar
 - ✦ vast (hoogte, afstand, ...)
 - **omgeving:**
 - ✦ binnen of buiten werk
 - ✦ koud / normaal / warm
 - **stof:** afzuigstelsel, ...
 - **lawaai:** persoonlijke beschermingsmiddelen
 - **gebruik van handschoenen:**
 - ✦ type . trillingsdempend
 - . veiligheid (bescherming tegen ongevallen)
 - . bescherming tegen koude / vuil
 - **voorafgaande opleiding** over het gebruik van de machine
- **Perceptie van de werknemers**
 - **trillingen:** licht, matig, sterk, zeer sterk
 - **lichaamshoudingen:** gemakkelijk, ongemakkelijk, gevaarlijk
 - **moeilijkheidsgraad van het uit te voeren werk:** geen, zwak, matig, hoog, zeer hoog.

(Fiche 3)

**Wat kan concreet gedaan worden om de situatie onmiddellijk te verbeteren?
Wat moet meer in detail bestudeerd worden?**

OBSERVATIE

3. Balans per uitgevoerde ACTIVITEIT

- **Bestaand risico**

(Fiche 2)

Risico verbonden aan een specifieke activiteit, geëvalueerd op basis van

- ✦ de bovenvermelde **observaties**
- ✦ de **raadgevingen** van de **werknemers**

Criteria:

(Fiche 1)

- ✦ **comfort** bv.: onbelast draaiende schroefmachine
- ✦ **licht ongemak** bv.: houtboor
- ✦ **matig risico** bv.: slijpmachine
- ✦ **hoog risico** bv.: klopboormachine

- **Restrisico** na toepassing van preventie/verbeteringsmaatregelen

- **Noodzaak** van een grondigere **Analyse** (niveau 3)

- ✦ **dringendheid**
- ✦ **doelstellingen** (gemak, voorkomen van beroepsziekten, ...)

- **Maatregelen op korte termijn**

- **Wie** doet **Wat** en **Wanneer** en met welke **prioriteit**, vanaf de antwoorden aan deze vragen:

Wat kan concreet gedaan worden om de situatie onmiddellijk te verbeteren?
Wat moet meer in detail bestudeerd worden?

